

## خبر

## استقبال ترامپ از تحریم‌های تازه علیه کره‌شمالی

● دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا، از دور تازه تحریم‌ها علیه کره‌شمالی استقبال کرده و گفت اجماع اعضای شورای امنیت نشان می‌دهد که جهان به‌دنبال صلح است. به گزارش رویترز، شورای امنیت سازمان ملل متحد روز جمعه در واکنش به آخرین نمایش موشکی کره‌شمالی به اتفاق آرا، تحریم‌های جدیدی را علیه این کشور اعمال کرد. براساس این تحریم‌ها، دسترسی کره‌شمالی به واردات فرآورده‌های نفتی محدود شده و درآمد‌های نیروی کار این کشور در خارج کاهش می‌یابد. بر اساس این قطع‌نامه، ۹۰ درصد واردات فرآورده‌های نفتسی مانند بنزین و گازوئیل به کره‌شمالی ممنوع می‌شود و این کشور می‌تواند حداکثر ۵۰۰ هزار بشکه فرآورده نفتی وارد کند. همچنین کارگران کره‌شمالی که در سایر کشورها کار می‌کنند، باید طرف مدت ۲۴ ماه به کشور خود بازگردند. همچنین این قطع‌نامه که آمریکا پیش‌نویس آن را تهیه کرده بود، میزان واردات نفت خام کره‌شمالی را به چهار میلیون بشکه در سال محدود می‌کند. در همین زمینه، دونالد ترامپ روز جمعه در توئیتر خود نوشت: «الان شورای امنیت سازمان ملل با ۱۵ موافق و بدون مخالف، به تحریم‌های تازه علیه کره‌شمالی رأی داد. جهان صلح می‌خواهد، نه مرگ» همچنین نیکی هیلی، سفیر آمریکا در سازمان ملل، با اشاره به رأی ۱۵ عضو شورای امنیت به تحریم‌های تازه علیه کره‌شمالی گفته است این پیام روشنی را برای پیوتیکانگ می‌فرستد، منشی بر اینکه سریچی بیشتر باعث افزایش مجازات و انزوای بیشتر خواهد شد. وزارت خارجه چین نیز خواستار اجرای این تحریم‌ها از سوی تمامی کشورها شده و همه طرف‌های درگیر در بحران شبه‌جزیره کره را به خویشتن‌داری دعوت کرده است.

**تقویت «توان دفاعی» اوکراین**

از سوی دیگر، ایالات متحده اعلام کرد که تصمیم گرفته تا «توان دفاعی» اوکراین را برای «جلوگیری از تجاوز بیشتر» جدایی‌طلبان مورد حمایت روسیه در شرق اوکراین تقویت کند. هدر نازت، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، گفت که این همکاری در راستای کمک به اوکراین برای «دفاع از حاکمیت و یکپارچگی سرزمینی‌اش و جلوگیری از تجاوز بیشتر» است. نازت در سخنانش به نوع سلاح‌های تحویلی به اوکراین اشاره‌ای نکرد، ولی شبکه تلویزیونی سی‌ان‌ان و خبرگزاری آسوشیتدپرس از قول مقام‌های آمریکایی که نامشان اعلام نشده است، خبر دادند که موشک‌های ضد تانک «جولین» از جمله این سلاح‌هاست که اوکراین از مدت‌ها پیش به دنبال آن بوده است. این اظهارنظر پس از آن صورت می‌گیرد که وزارت خارجه ایالات متحده روز پنجشنبه اعلام کرد، مجوزی برای اوکراین صادر کرده است که با استفاده از آن می‌تواند سلاح‌های سبک مشخص و تسلیحات کوچک از شرکت‌های آمریکایی خریداری کند. این در حالی است که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهوری روسیه، پیش‌تر نسبت به هرگونه تلاش آمریکا برای تجهیز تسلیحاتی اوکراین هشدار داده و گفته بود که این اقدام باعث دامن‌زدن به خشونت شده و می‌تواند به گسترش عملیات نظامی جدایی‌طلبان بینجامد.

## حمله لفظی بوریس جانسون به روسیه در مسکو

بوریس جانسون، وزیر خارجه بریتانیا، در جمع خبرنگاران در مسکو، روسیه را به دشمنی با اروپا متهم کرد. او در آستانه سفرش گفته بود که روابط با روسیه را نمی‌توان به شکل ففلی ادامه داد اما واکنش مسکو به اظهارات جانسون خونسردانه بود. به گزارش ایسنا، به نقل از دویچه‌پresse، بوریس جانسون روز جمعه برای یک دیدار رسمی با همتای روس خود، سرگئی لاوروف، به مسکو رفت. او در یک نشست خبری مشترک با لاوروف گفت: «در بعضی جاها رفتار روسیه در قبال منافع ما خصمانه‌تر از رفتار این کشور در دوران جنگ سرد است». او در این راستا به «حمله‌های سایبری روسیه» و «داخلت روسیه در انتخابات آلمان و آمریکا» اشاره کرد و گفت احتمال می‌رود که مسکو قصد دخالت در روند همه‌پرسی برگزیت (خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا) را نیز داشته است. اما در نهایت بوریس جانسون تأکید کرد: «ما باید برای حل چالش‌های جهانی با یکدیگر همکاری کنیم». او در این راستا به جنگ سوریه، بحران کره‌شمالی و مناقشه هسته‌ای با ایران اشاره کرد.

**واکنش مسکو**

سرگئی لاوروف در واکنش به اظهارات جانسون، ضمن بیان اینکه وزیر خارجه بریتانیا «برخاشگرانه» و «توهین‌آمیز» سخن گفته، تأکید کرد که روابط مسکو و لندن به پایین‌ترین حد خود رسیده و متشنج است. پیش‌تر ماریا زاخارووا، سخنگوی دولت روسیه، در واکنش به بیانیه وزارت امور خارجه بریتانیا گفته بود که اظهارات جانسون در مسکو «باعث قهقهه خنده» شده است. او گفته بود، سخنان جانسون «ارزش پاسخ‌گفتن» ندارند.

خاورمیانه سرزمین جنگ‌های بی‌پایان است. گذشته از نزاع دیرینه فلسطینی- اسرائیلی، این منطقه در دهه‌های گذشته شاهد جنگ‌های متعددی مانند جنگ خلیج فارس و حمله آمریکا به عراق بوده است. از دیگر سو، ترویج تفکرات بنیادگرایانه و افراطی از سوی کشورهایمانند عربستان نیز آتشخور خوبی برای گروه‌هایی چون القاعده و داعش بوده که باعث ایجاد بی‌ثباتی‌های گسترده در منطقه شده‌اند. البته هرچند نمی‌توان از نقش خود کشورهای منطقه در این وضعیت ناسامان غافل شد، نباید بر نقش بازیگران فرامنطقه‌ای از جمله روسیه و آمریکا در وضعیت کنونی چشم فروبست که آتش جنگ‌های نیابتی متعددی را در منطقه افروخته‌اند. از جنگ داخلی در سوریه می‌توان به عنوان یک نمونه آشکار از این جنگ‌های نیابتی در منطقه یاد کرد. با این حال، افول داعش و پایان جنگ در سوریه، به نظر می‌تواند نویدبخش آینده جدیدی در خاورمیانه باشد؛ آینده‌ای که تا حد زیادی به نگرش و راهبرد همان قدرت‌های فرامنطقه‌ای بستگی دارد. آنچه در ادامه می‌خوانید، گفت‌وگویی است با دکتر تامارا گفمن‌ویتز و دکتر مارک لنینج در حاشیه کنفرانسی پیرامون روابط ایالات متحده و روسیه که در آن گوشیده شده با بررسی منافع و نقش آمریکا و روسیه در منطقه، پرتویی بسر آینده احتمالی خاورمیانه افکنده شود. گفمن‌ویتز که در حال حاضر به عنوان پژوهشگر ارشد در مرکز سیاست خاورمیانه در مؤسسه بروکینگز مشغول به کار است، سابقه حضور در وزارت خارجه آمریکا به عنوان معاون وزیر خارجه در امور شرق نزدیک را در بین سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ در کارنامه خود دارد. مارک لنینج نیز به عنوان استاد علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در دانشکده روابط بین‌الملل الیوت مشغول به تدریس است. او صاحب تالیفاتی در زمینه سیاست خاورمیانه، جنبش‌های اسلامی و دیپلماسی عمومی است.

**۴ روسیه در حال حاضر در خاورمیانه چه اهدافی را دنبال می‌کند و این اهداف نسبت به سال ۲۰۱۱ چه تغییراتی کرده است؟**

**گفمن‌ویتز:** برهم‌خوردن نظم منطقه‌ای در دهه گذشته، فرصت‌هایی را برای برخی بازیگران اعم از منطقه‌ای و بین‌المللی فراهم کرده است. اصلا جای تعجب ندارد که روس‌ها از این فرصت برای گسترش نفوذ خود در منطقه خاورمیانه استفاده می‌کنند.

**مارک لنینج:** من هم همین نظر را دارم. یکی از مسائلی که ریشه آن به سال ۲۰۰۳ میلادی برمی‌گردد این است که نظم منطقه‌ای در خاورمیانه که بر هژمونی آمریکا استوار بود، افول کرده است. این مسئله باعث ایجاد همان فرصت‌هایی شده که دکتر گفمن‌ویتز به آن اشاره کردند. روسیه نفوذ خود را در منطقه گسترش داده اما این کار را از طریق روش‌های بسیار ناپایدار انجام داده است. به نظر مسکو به خوبی توانسته خود را به عنوان بدیل و آلترناتیوی برای ایالات متحده معرفی کند. ولی فکر نمی‌کنم که مسکو این کار را از طریق ایجاد ائتلاف‌های جدید به ثمر رسانده باشد. در هر صورت، مسکو نسبت به ۱۰ سال پیش حکم بازیگر بسیار فعال‌تری در منطقه را پیدا کرده است.

**۴ در هفته‌های اخیر شاهد نابودی قلمرو داعش در سوریه و عراق بوده‌ایم؛ روسیه این تحول را چگونه ارزیابی می‌کند؛ به عنوان مثال از نظر بازگشت**

**جنگجویان خارجی؟**

**گفمن‌ویتز:** به نظر من، مسئله جنگجویان خارجی مدت‌هاست که دغدغه‌ای مهم نه‌تنها برای روسیه بلکه برای بسیاری از کشورها بوده است. باید ببینیم حالا که داعش قلمرو خود در عراق و سوریه را از دست داده، چه راهبرد و رویکردی را اتخاذ خواهد کرد. آیا توجه خود را به اهداف منطقه‌ای متمرکز می‌کند یا به غرب؟ به نظر من، رفتار کشورها واکنشی خواهد بود به راهبرد و استراتژی جدیدی که داعش اتخاذ می‌کند. روسیه در دهه گذشته همواره با تهدیدهایی از سوی تروریسم داخلی مواجه بوده است. پس این مسئله برای روس‌ها نازکی ندارد.

**مارک لنینج:** داعش از یک نظر بسیار هم مفید بوده است زیرا به عنوان دشمن مشترک، باعث تسهیل همکاری آمریکا و روسیه در سوریه شد. بنابراین با افول داعش و بازگشت آن به یک گروه شورشی، ایالات متحده و روسیه و دیگر بازیگران در منطقه باید با مسائلی روبه‌رو شوند که در زمان مبارزه مشترک علیه داعش، آنها را مسکوت گذاشته بودند. به همین خاطر می‌توان انتظار

ایجاد یک تقابل جدی میان آمریکا و روسیه بر سر نقشه جدید خاورمیانه بود؛ مسئله‌ای که در دو سال گذشته تحت‌الشعاع مبارزه علیه داعش قرار گرفته بود.

**گفمن‌ویتز:** من چنین چیزی را پیش‌بینی نمی‌کنم حداقل نه با دولت فعلی آمریکا. در مورد این سازوکار و اینکه با شکست داعش به عنوان دشمن مشترک علت همکاری میان آمریکا و روسیه از میان رفته است یا دکتر لنینج موافقم و اینکه این مسئله باعث روشن شدن نزاع‌ها و تقابل‌های قدیمی می‌شود. اما این تقابل‌ها بیشتر میان نمایندگان این قدرت‌ها در جریان است و نه میان خود روسیه و آمریکا. نه آمریکا و نه روسیه هیچ علاقه‌ای به جنگ بر سر سرنوشته سوریه یا تقسیم قدرت در سوریه ندارند.

## جهان



**گفت‌وگو با کارشناس و دیپلمات آمریکایی درباره آینده خاورمیانه**

# دست خالی آمریکا توپ پر روسیه

**مارک لنینج:** فکر می‌کنم این حرف درستی است. حرف من این بود که آنچه در شرق سوریه اتفاق می‌افتد و اینکه چه کسی بر سوریه حاکم خواهد شد، هنوز سوآلی بدون پاسخ است. در این مسئله که آمریکا تلاش می‌کند بشار اسد را از قدرت خلع کند، تردیدی وجود ندارد ولی الان در سوریه یک فضای خالی ایجاد شده که نیروهای وفادار به اسد سعی می‌کنند این قلمروها را به تصرف خود درآورند. جنگ با داعش راهبردی بود که اجازه داد ما وجود دیگر نزاع‌ها و تقابل‌ها را نادیده بگیریم.

**۴ عدم تمدید «مکانیسم بازرسی مشترک» از سوی شورای امنیت سازمان ملل که با هدف بررسی چگونگی استفاده از سلاح‌های شیمیایی در سوریه ایجاد شده بود، بر رقابت آمریکا و روسیه در سوریه چه تأثیری دارد؟**

**گفمن‌ویتز:** در واقع این اقدامی از سوی روسیه برای محافظت از بشار اسد بود. به نظر من مسئله به‌وضوح عدم پایبندی روسیه به هنجارهای بین‌المللی را نشان می‌دهد. این مسئله همچنین بر تلاش سازمان ملل برای منع گسترش سلاح‌های کشتارجمعی نیز تأثیر منفی می‌گذارد. در واقع، مسکو برای حفاظت از اسد، لطمه‌ای جدی به تلاش جامعه جهانی علیه منع گسترش سلاح‌های کشتارجمعی وارد کرده است.

**۴ سیر روابط روسیه و آمریکا را در سطحی کلان چگونه ارزیابی می‌کنید؟ تأثیر تحولات عربستان سعودی بر این رابطه چیست؟**

**مارک لنینج:** از نظر من، عربستان سعودی از سال ۲۰۱۱ میلادی به بعد به بازیگر بسیار مخربی در خاورمیانه بدل شده است. سعودی‌ها نقش فعالی در منحرف‌کردن تغییرات دموکراتیک ایفا کردند و در ادامه نیز این نقش مخرب با حمایت از انواع گروه‌های شورشی و افراطی در سوریه ادامه یافت. در یمن نیز سعودی‌ها مرتکب یک جنایت تمام‌عیار علیه

بشریت شده‌اند که به هیچ عنوان قابل‌دفاع نیست. در سال ۲۰۱۱ شاهد یک اختلاف نظر واقعی و جدی میان ایالات متحده و عربستان سعودی بر سر این مسائل بودیم. دولت اوباما تلاش می‌کرد فروش گسترده تجهیزات نظامی به این کشور را کاهش دهد. اما در حال حاضر شاهد یک انحراف اساسی از آن نگاه و رویکرد هستیم. عربستان سعودی با سیاست خارجی‌اش عملا نظام دولت-ملت در خاورمیانه را مختل کرده است. از نظر من ریاض نمی‌تواند راه حلی برای مشکلات منطقه باشد. البته آنچه در خود عربستان سعودی در حال وقوع است، بسیار خوشحال‌کننده است. به نظر من هیچ کس پیش‌بینی نمی‌کرد که محمد بن سلمان با چنین سرعتی دست به اصلاحات در کشور بزند. البته در خصوص اینکه او در این مسیر موفق خواهد شد یا نه، اظهارنظر نمی‌کنم. با این حال، او توانسته در تمرکز قدرت داخلی در دستان خود بسیار موفق عمل کند. اما سیاست خارجی او فاجعه‌بارتر از آن چیزی بوده که بتوان تصور کرد. در واقع نقش سعودی در منطقه بر اساس همین تنش تعریف می‌شود.

**گفمن‌ویتز:** برای آمریکایی‌که میل و قصدی برای انجام هزینه‌های هنگفت در خاورمیانه ندارد، چاره برقراری مجدد نظم پایدار در این منطقه آشفته، اتکا به شرکای محلی قدرتمند است. این در حالی است که درحال‌حاضر هیچ شریک قدرتمند محلی در منطقه وجود ندارد. آمریکا تا پیش از این در ائتلاف با مصر، اسرائیل و عربستان سعودی، تلاش می‌کرد وضع موجود را حفظ کند. این در حالی است که امروز مصر در باتلاق مسائل داخلی خود فرورفته است. اعمال قدرت اسرائیل نیز به اشکال مختلف محدود شده و سعودی‌ها نیز علاوه بر مشکلات داخلی، نقشی مخرب در منطقه ایفا می‌کنند. در واقع در شرایط فعلی، توجه سعودی‌ها به تحکیم و حفظ امنیت رژیم معطوف است. به همین خاطر، آمریکا از شرکای مطمئن و قدرتمندی در منطقه برخوردار نیست.

**۴ در دوران اوباما، دغدغه‌هایی درخصوص نزدیکی مصر به روسیه وجود داشت. به نظر این گرانی‌ها در دولت ترامپ فروکش کرده است. روابط کنونی مصر با روسیه را چطور ارزیابی می‌کنید؟ آیا روسیه از ظرفیت تقویت روابط با مصر برخوردار است؟**

**مارک لنینج:** مصری‌ها در سوریه طرف روس‌ها هستند. یکی از ویژگی‌های جالب سیاست خارجی مصر این است که از زمان کودتای ۲۰۱۳ میلادی، قاهره بیشتر به حمایت از حد زیادی در سوریه آورده است. این در حالی است که اقتصاد مصر تا حد زیادی به سرمایه‌گذاری و فاینانس سعودی‌ها وابسته است. در سطحی گسترده‌تر، روسیه چیز خاصی برای ارائه به اکثر کشورهای عربی از جمله مصر ندارد. مسکو می‌تواند به این کشورها سلاح بفروشد و در این حوزه دستاوردهایی نیز داشته است. البته فروش سلاح از سوی روسیه با کشورهای منطقه مشکو نیست. این عضو اتحادیه راهبردی باشد، چرخشی تاکتیکی است. از همه اینها گذشته، مسکو همواره توانسته با حضور نظامی در منطقه، نفوذ خود را گسترش دهد. پس این به این معنی نیست که روسیه در حال ایجاد ائتلاف‌های جدید است. به نظر قاهره نیز در تلاش است تا با استفاده از کارت روسیه در برابر آمریکا، قدرت چانه‌زنی خود را افزایش دهد.



امین ابوالعلا

## روزنه

## روسیه وخاورمیانه فراتر از آب‌های گرم

● سفر اخیر ولادیمیر پوتین به خاورمیانه یک بار دیگر نفوذ و قدرت منطقه‌ای این کشور را اثبات کرد. پوتین در سوریه به پایگاه حمیمیم در لاذقیه رفت و پس از آن به مصر و ترکیه سفر کرد تا محصول تلاش‌های دیپلماتیک یوکنی پریماکف، کارشناس باتجربه روسی در منطقه خاورمیانه را درو کند. روسیه از جنگ سوریه به‌عنوان مغذی برای ورود دوباره به منطقه استفاده کرد و این روند همچنان ادامه دارد. به نوشته روزنامه واشنگتن‌پست، دیدار اخیر پوتین نشان داد او شریک مهمی برای منطقه بوده و در جایی که دونالد ترامپ با تصمیم خود مبنی بر انتخاب قدس به‌عنوان پایتخت اسرائیل خشم همگان را برانگیخت، او برتری جایگاه خود را به رخ دیگران کشید. سیاست پوتین در قبال این منطقه مانند اسلافش از انزوای روسیه و جغرافیای دشوار این کشور نیز از این نکته الکساندر سوم نشات می‌گیرد که گفته بود: «روسیه جز دو متحد، دوست دیگری ندارد: یکی ارتش و دیگری ناوگان دریایی‌اش». پوتین این منطق را با دیپلماسی نرم و مهارت در مدیریت منازعات درآمیخت تا به اهدافش دست یابد. سوریه کلید این بازی بود و روسیه از سپتامبر ۲۰۱۵ حضور نظامی خود را در شرایطی تثبیت کرد که آمریکا به‌ویژه در دوران اوباما، از حضور نظامی در سوریه ابا داشت. راجرز پویز در روزنامه تایمز نوشت: پوتین با استفاده از این اصل که می‌گوید «کنذار یک جنگ بی‌آشوب بیهوده تلف شود»، کوشید از بحران سوریه بهره‌برداری کرده و با مدیریت آن، اهداف خود را محقق کند. به‌این‌ترتیب، روسیه حضوری درازمدت را به دست آورد و موفق شد راهی به «آب‌های گرم» داشته باشد تا دیگر مانند دوران جنگ جهانی در شرایطی که ناوهای آمریکایی در سراسر جهان بخش بودند، ناوهای روسی «آواره» نمانند. الکسی پلوتینیکف، مشاور امنیت ملی مجلس دومای روسیه، می‌گوید: «رود قدرتمند روسیه به سوریه «تصمیمی استراتژیک برای حمایت از امنیت و منافع روسیه در خاورمیانه و برای مقابله با تلاش‌های سلطه‌جویانه غرب بود». پوتین در دیداری که از پایگاه حمیمیم داشت، اعلام کرد نیروهای روسی را از سوریه فرامی‌خواند؛ اما این به‌جز آنهایی خواهد بود که دو پایگاه هوایی حمیمیم و دریایی طرطوس حضور دارند. این دو پایگاه به مسکو امکان آن را می‌دهد تا با فروکش‌کردن عملیات نظامی در سوریه، سرنخ راه‌حل‌های سیاسی در این کشور را در دست داشته باشد. به گفته راجرز، تا اینجا پوتین برنده بحران سوریه است. چیزی که باقی مانده، روند صلح در این کشور است. او حالا خودش را به‌عنوان فردی که قادر است متحدانش را در هر شرایطی حفظ کند، مطرح می‌کند و به‌عنوان یک بازیگر بین‌المللی شناخته می‌شود. روسیه از طریق جنگ سوریه موفق شد در عین حال روابط تنگاتنگی با ایران برقرار کند؛ تاجایی‌که از پایگاه‌های هوایی این کشور استفاده کرد. پوتین همچنین موفق شد ترکیه را به دیدگاه‌های خود نزدیک کرده و بعد از سقوط هواییای سوخوی روسی، روابط اقتصادی، سیاسی و نظامی مستحکمی را با این کشور برقرار کند؛ تا آنجا که مسکو گفت موشک‌های اس-۴۰۰ را در اختیار این عضو اتحادیه گذاشت. روسیه همچنین روابط خود را با مصر ترمیم کرد و قاهره یک بار دیگر به بازار فروشی برای سلاح‌های روسی و محلی برای بستن توافقات بزرگ تبدیل شد؛ مثل توافق برای تأسیس پایگاهی هسته‌ای یا توافق بر سر تسهیلات هواییماهای روسی در پایگاه‌های نظامی مصر. مسکو همچنین پس از سفر عمر البشیر روسیه به امضای قراردادهای نظامی و اقتصادی سنگینی با سودان شد تا هواپیماهای پیشرفته در اختیار این کشور قرار داده و برنامه‌های هسته‌ای سودان را توسعه دهد و در عین حال یک پایگاه نیز در دریای سرخ داشته باشد. درست برعکس نقش آشوب‌گرانه‌ای که دونالد ترامپ داشته است، پوتین از فرصت‌های موجود برای برقراری ارتباط دوباره با کشورهای خلیج‌فارس نیز بهره‌برداری کرد. مسکو در بحران قطر از اصل گفت‌وگو حمایت کرد و کوشید روابط متوازنی با دولت‌های عرب حاشیه خلیج‌فارس داشته باشد. این روابط در حوزه‌های اقتصادی و نظامی از جمله فروش سلاح با انرژی هسته‌ای، همچنین رو به توسعه است. به نظر تحلیلگران، هر دو روسیه به خط ایجاد ارتباط با دولت‌های خلیج‌فارس – که به صورت سنتنی با آمریکا ارتباط داشتند- حجم نفوذ این کشور را در منطقه نشان می‌دهد. استفان بلک، پژوهشگر شورای سیاست خارجی آمریکا، می‌گوید: روسیه با سیاست‌هایی مدون، استراتژی خود را به پیش می‌برد. این کشور عکس آمریکا که حساب‌نشده و متشنج عمل می‌کند، روابط خود را با ایران و سایر متحدانش مستحکم کرد. به گفته او، مسکو حتی بعد از ۲۰ سال روابط خود را با سوومالی برقرار کرد تا به این وسیله در شاخ آفریقا حضور داشته باشد. همچنین مسکو همکاری فرانسه‌ای‌ها و جیبوتی و کشورهای مغرب عربی دارد و به‌این‌ترتیب روسیه امروز به موقعیتی فراتر از رؤیای دسترسی به آب‌های گرم دست یافته است. مؤسسه نظرسنجی آمریکایی یو پی می‌گوید: ۶۴ درصد از آمریکایی‌ها بر این باورند که نسبت به گذشته، نفوذ روسیه در خاورمیانه بسیار بیشتر از ایالات متحده است. این نفوذ مدیون ابزار جدید پوتین در فراع از متحدانش و تقویت حضور کشورش در حوزه‌های مختلف و نیز تعامل نرم با تناقضات منطقه بوده است؛ درسی که حتی متحان واشنگتن به آن اذعان می‌کنند و این در حالی‌است که قبالا روسیه با ایستادن در مقابل جنبش‌های موسوم به بهار عربی، خشم توده‌های منطقه را برانگیخته بود.